

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken September' 5-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Déli Amerika.

A' Venezuelai Congressus ilyen pompával állott-fel a' múlt Május' 8-dikán: — Az eddig fennállott Provisoriai Ország-lószerék' tagjai, kik között a' nevezetesebbek voltak *Bolívar* és *Marino* Generálisok, a' mondott napon Cariaóban össze gyülekeztek. A' *Bolívar*' jelen nem létében, kinek ekkor a' tábornál kellett lenni. *Marino* nyitotta-ki a' gyűlés tanácskozását egy beszéd által, azt adván legelőbb is elő, hogy az ő összehgyűlékezéseknek tárgya, az ő új Országlások' módjának elintéztetése legyen. Legelső munkájok volt a' megesküvés. Meghatározták, hogy Szövetségi Országlást állítsanak-fel, az az, hogy azon hét tartományok, mellyek még eddig ezen új országot teszik, egy Szövetségbe öszszesatolódva, különkülön fennálljanak, hanem egy fő Tanács által kormányoztassanak, melynek neve Congressus legyen. A' Congressus' tagjait a' tartományok nevezik-ki, mint képviselőket. A' mostani Congressusnak, *Bolívar* és *Toro Ferdinand* nevezettek Elöljárójává, kétségkívül azért ketten, hogy *Bolívar* még mostanában, míg tudniillik a' hadakozás tart, nem szánhatja-el magát a' polgári igazgatásra! Birák és egyéb tisztek is nevezettek. *Margarita*' szigetén *Asuncion* városa határozatott most egyelőre a' Congressus' összehgyűlékezésének helyévé. A' szározon tsatázó seregeknek fő vezérlesekben *Bolívar* és *Marino*,

a' hajós sereg' vezérlesekben pedig Admirális *Brion*, megerősítették. *Margarita* szigetét Uj-Spártának nevezte a' Congressus, 's végre azt is meghatározta, hogy az új Státusnak sárga színű zászlói legyenek, 's ezeken a' most egyesült hét tartományokat hét tsillagok ábrázolják, mellyeknek száma aszzerént nevedkedhetik, mint a' tartományoké nevedkedni fog, ha fog. — Mint mind ezekből látszik, ezen tartományok is azokat az intézeteket akarják a' magok Státusoknak megfundálásában követni, mellyet az Északi Amérikiak követtek, mikor Nagy Britanniától elpártoltak.

Spanyol Ország.

A' *Spanyol* hadiministérium ilyen végzést hirdettetett-ki az Amériki insurgensekre nézve, kik a' Királyi seregek' kezire kerülnek: —

„Minekutánna a' Kir. seregek, mellyek a' General-Lajtnant *Don Pablo Morillo* 's a' Grenadai Vice-Király *Don Francesco Montalwa*' vezérlesek alatt a' múlt 1816-dik esztendőben *Carthage*na városát megvették volna, ennek alkalmatosságával ezen városban és tartományban számos személyek elfogattak, mint bűnösök, azért, hogy az igaz jussal bíró Ország-lószeréket megtámolták, 'sa' lázadást és nyilvános ellentállást élesztették. Továbbá, kilentz főbb lázszasztók ellen per indittatván, történt, hogy azon Törvényszékre nézve, melly által a' bűnösöknek megítéltetni kellett volna, némelly kétségkedések fordúltak elő:

melyre nézve a' Vice-Király jónak találta meghatározni, hogy ezen pert egy Katonai Törvényesség folytassa, a' melly oly tisztekből álljon, a' kik feljebb való ranguak legyenek, mint azok, kiknek fejekre ítéletet kell mondani. Egyszersmind parantsolatot vett vala a' Vice-Király, hogy az ezen pert illető eszközöknek elővétetetésére vezérő, és a' bünösölnök megíteltetésekét 's megölettetéseiket illető okokat is ő Felsége' megírván, az ő Felsége' helybehagyását mind ezekre nézve, valamint szintén azon útasításokat is, mellyekhez magát ennekutánna szabniköteleztetik, várja-el. —

„Király ő Felsége a' Vice-Királynak a' nevezett bünösökre nézve eddig gyakorlott bánása' módját helybe hagyván, a' maga Titkos Tanácsának meghalgatása után az ily bünösöknök jövődöhéli megbüntetésekre nézve meghatározta, hogy az Amériakai revolúciónak minden nemű és nevű részesei, ha kézre kerülnek, az itt következő szakaszok szerént ítéltesse-nek-meg. —

Első Szakasz: Ide tartoznak mind azok a' személyek, kik az insurgenséktől vezérséget, 's egyéb tiszti rangokat 's hivatalokat elfogadtak, 's a' kik a' Királyi seregek által valamely erősségnek vagy akár mi helynek védelmezésében fegyveres kézzel fogattatnak-el.

Második Szakaszban vannak azok a' Spionok, akár mi rendűek legyenek, kik az ő Felsége' seregeinek 's megerősített helyeinek bátorsága ellen valami próbát tettek vagy tesznek. —

Harmadik Szakaszt teszik mind azok, kik a' békességszerető népeket fellázasztani iparkodtak vagy iparkodni fognak; 's a' kik az ilyen fellázadott népekkel, mint vezérők, oly helységeket, mellyekből a' Királyi seregek élelmet kapnak, felégetnek, élpusztítanak, és elrontanak. —

Negyedik Szakaszban vagnak azok, kik a' Királyi armádához tartoztak, de

azt elhagyván a' Revolúziós Országlósze'knek hűségére megesküdtek, 's ezen revolúziós Országlósze'ket megesküdték, még úgy is, ha fegyver fogás nélkül maradtak is meg az insurgensék között. —

Ötödik Szakaszt teszik azok, kik az igazi és törvényes Országlósze'ktől nekik adatott hivatalokat elhagyván, a' revolúziós Országlósze'ktől váloltak hivatalokat: 's éppen így azok is, kik ugyan, az igaz jussal bíró Országlósze'knek semmi hivataljában nem voltak, de a' revolúziós Országlósze'ktől hivatalokat váloltak. —

A' Hatodik Szakaszt teszik azok, a' kik proklamátzióik, írásaik, 's politikai vélekedéseik által, a' támadás' tüzeit élesztették. —

A' Hetedik Szakasz magában foglalja azokat, kik a' revolúziós Országlósze'kkel egygyütt járó fejtelenséggel visszavén, a' békességes indulatú és hűséges alattvalókat megöldökölték, meggyilkolták, üldözték, elvádolták, vagy felprédálták, vagy pedig mind ezeket ezután tselekedni fogják.

Nyolczadik Szakasz tárgyai azok, a' kik az igaz jussal bíró Országlósze'k' szolgálatjában lévén azután az Insurgens Országlósze'knek tisztségeiben szolgálni kezdettek, annak szolgálni meg nem szüntek, vagy továbbá is meg nem szünnének, annak hűségére megesküdtek, 's méltóságát megesküdték. —

„A' négy elsőbb Szakaszban találtató személyek, ha katona rendbéliék lesznek, közönséges katona Törvényesség által ítéltesse-nek-meg, azon rangjaik szerént, mint az igaz jussal bíró Országlósze'k meg fogja azokat ismérni. Olyan esetekben, mellyekre nézve ezen határozást a' Vice-Királyok vagy a' Tartományoknak Kapitányaik jónak lenni nem találják, az ítéletteket a' kerületek' tanácsaik vizsgálják-meg; akkor pedig, mikor a' bün testi vagy halálos büntetést von maga után, három Tanácsosok. —

„A' négy hátulsó Szakaszokban talál-
tató személyek, polgári-Törvényszék' elei-
be tartoznak, kivéven a' 8-dik Szakasz-
béli katonarendűket, kikről már feljebb
határozás-tétetődik. Az ítéltételek, mint
a' hadi Tanátsszékeknél szokás, azonnal
végrehajtnak, minthogy a' felzendült
Amérikát mint hadi állapotbanlévőt úgy
kell tartanunk, 's illendő dolog is, hogy
a' megfenyítettés hamar történnyék, hogy
példaadásul szolgálhasson, 's a' lakosokat
a' Fejedelem eránt tartozó engedelmes-
ségben megtarthassa. Költ *Madridban*
Jul. 28-dikán, 1817-ben.

Egy *Buenos-Ayresi* prédáló hajó
a' múlt télen a' tengerekre kivezvéen,
Spanyolországban *Gallitziának Finisterre*
nevű fokánál egy oly Spanyol hajót
fogott el, melly másfél millió Dollárral
volt terhelve; 70 napok alatt érkezett
vissza véle a' *Buenos-Ayresi* kikötő-
helybe.

Frantzia Ország.

Gróf *Ruppin* (a' Pruszsus Király)
Augustus' 21-dikén Hertzeg *Wellington-
nal* ebédelt valami 25 idegen Udvarok-
nak Párisban lévő Követeikkel.

A' *Charente*' departamentjében egy
altisztet, ki az 1815-dik esztendőben No-
vemberben, azért, hogy azt nem akarta ki-
áltani, hogy éljen a' Király! egy parasztra
reá lövén oly sebet ejtett rajta, hogy
20. hónapi szenvedések után kimúlt a'
világból, két hónapi fogságra és 100
Frankból álló birságszítésre ítélték.

A' *Limegesi* Püspök egy pásztori le-
velet bocsátott a' megyéjébéli lakosokhoz,
melyben inti őket, hogy a' *Voltaire*' és
Rousseau' munkáikat ne olvassák.

Régolta foly Párisban a' fenyítő po-
litizai ítélőszék előtt az *Európai Cen-
sor* nevű újságnak *Comte* és *Dunoyer*
nevű íróji ellen a' per, azért, hogy
ezen esztendőbéli harmadik tsomójokban
a' mostan fennálló Országlás' módja ellen

írtak, és azért is, hogy ezen című irást:
Szent Helenai levelek, kiadták. Ez a'
per eldőlt Augustus' 19-dikén. A' neze-
zett két Írók egy-egy esztendei fogságra
és arra büntetettek, hogy külön külön
mindenik 3000 Frank birságot fizessen,
öt esztedök alatt minden polgári jusaik-
tól megfosztatva 's ugyan annyi ideig fő-
politizai felvigyázás alatt maradjanak, ak-
kor különkülön mindenek 1000 Frank ke-
zességi pénzt tegyen-le; 's végezetre,
hogy munkájoknak ezen tsomója, melly
elvétetett, elvétetve is maradjon. *Renau-
diere* nevű nyomtatójok is 1000 Frank-
ból álló birságszítésre ítéltetett. A' per-
re való költséget is megfizetni tartoznak
hárman, oly mérséklés szerént, hogy an-
nak $\frac{1}{10}$ részét *Renaudiere*, $\frac{1}{10}$ részét pe-
dig *Comte* és *Dunoyer* fizessék.

A' Tudományok Akadémiája Párisban
affelett tanátskozván nem régen, hogy a'
Poétai megjutalmaztatásra mitsoda tár-
gyat tegyen-ki, legnagyobb helybehagyást
talált *Lacratellének* jóvállása, a' ki azt
tanátssolta, hogy a' valamint Angliában
régőtől fogva, úgy most Frantziáország-
ban is szokásban lévő Esküdtek ál-
tal való Törvényszékeknek magasztaltatá-
sa tétetessék-ki.

A' közönséges újságlevelek szerént az
Alsatzia-ban fekvő *Austriai* és *Wür-
tembergi* Regementek parantsolatot kaptak,
hogy tartsák készen magokat a' Hertzeg
Wellington által lejendő megmus-
tráltatásra. A' Generális *Scheeler*' vezér-
lése alatt lévő seregek a' *Niebornorni*
környéken gyűlnek össze ezen mustrá-
ra. *Lauterburghan*, *Weisenburghan*,
Selzben 's másutt, tsak az ispotályok, ka-
szárnák, 's magazinumok mellett való
szolgálat-tételre maradoak hátra kevesen.
Ugyan akkor az *Austriai Risch* és *Maxi-
milian József Dragonyos* Regementjeik, 's
a' *Benyovszky* és *Gyulai* gyalogjaik, *Ha-
genaunál* gyűlnek *Logerbe*, a' hol ezek-
kel, valamint szintén a' *F. Marschallajt*

nánt *Marschal* vezérleése alatt lévő ágyúzó sereggel, a' *Morientali* térségen magános mustrákat tartat a' nevezett fő vezér, a' honnét *Straszburgon* által egyenesen *Kolmár*hoz veszi útját ő Hertzegsége, és ott a' Felső Alsatziában fekvő *Austriai* egész armádát mustráljameg. Hasonló mustrát tartott már mind ezeknek előtte *Sargemüdnél* a' *Bavarusseregekkel*. A' *Prusszus* seregek már mind vissza tértek *Ligny* mellől, a' hol őket a' magok? Királya megmustrálta, előbbeni számlásaikra.

Nagy Britannia.

Azok a' *Venezuelai* Agensek, a' kik egy időtől fogva *Londonban* tartózkodnak, nem tudhatni mitsoda fundamentomon azt hirtelték-el, hogy az a' *Sir Robert Wilson* nevű *Anglus* Generális, a' ki magát a' hajdoni *Frantzia* fő Postaigazgatónak Gróf *Lavalettének* a' fogsághol való kiszabadítása által esmertessé tette vala, vezérséget akar vállalni a' *Venezuelai* armádának egygyik osztályánál, melly hír arra adott alkalmatosságot a' *Londoni* Ministeri Kurir' irójának, hogy a' következő kérdéseket hirdesse-ki ezen *Londonban* tartózkodó *Amerikai* Agensekre nézve: —

„Vádoltathatnak-e ezen Agensek, azaz, hogy fél száldon lévő tisztjeinket tsalárd fogások által arra venni iparkodtak, hogy az *Amerikai* *Independens* seregek-nél szolgálatot vállaljanak? —

„Igaz-é, hogy ugyan ezen Agensek, hogy iparkodásokat annál foganatosabbá tehessék, egyekhek között azt is erőssítették, hogy *Generális* *Sir Wilson Robert* az ő armádájoknál fő vezérséget fogna vállalni, hanem hogy, a' hol efféléket beszélték ezen Agensek, betsületből kikérték volna magoknak, hogy kérdezősködni tsakugyan senki ne mennyen a' nevezett *Generálishoz*?

„Adtak-é ezen *Verbunkos-Agensek* a' magok idevaló *Al-verbunkosainak*, kikkel mint eszközökkel éltek tisztjeinknek eltsábitásában, holmi nevezetes katonai méltóságokat, nagyobbakat azoknál, mint a' milyenekhez ezen tisztjeinknek az *Anglus* armádánál reménségek mostanság lehetett volna? —

„Tsábitanak-é-el 's tsalnak-é valósággal magokhoz töllünk ezen Agensek sok szerentsétlen tisztet 's egyéb ifjú embereket oly ígéretek által, mellyek felől magok bizonyosan tudják, hogy idébb vagy hátrább vagy mind vagy többire tsalfaságoknak fognak találtatni? oly tisztet tudniillik, kik nem régen a' mi armádáinknál tisztet lévén, de az elkövetkezett békességes állapotra nézve a' katonai szolgálatból nyugodalomra bocsátatván, azolta familiájok' kebelében tsendes keresetnek folytatásához fogtak, 's a' kiknek mostani eltsábittatása idővel gyanithatóképpen azt a' következést fogja reájok nézve elhozni, hogy többire, mint köldusok, azon közönségeknek, városoknak vagy faluknak, a' hovaralók, terheikre legyenek?

A' *Londoni* *Morning-Post* nevű újság azt írta *Aug. 19-dikén*, hogy ő meghatalmaztatva van annak nyilvánoság ki-hirdetésére 's kinyilatkoztatására, hogy azok az egy időtől fogva mesterségesen elterjesztetett hírek, hogy t. i. *Anglia*, a' *Spanyolország* 's ennek plántatartományai között folyó hadakozás miatt hasonlóképpen valamely háboruba fogná elegyíteni magát, legkissebb fundamentum nélkül való költemények legyenek.

Londonban egy aszszony személy meg tébolyodván igen jeles példáját adta annak, hogy az ember semmit sem jádzik jobban, mint azt, a' mi maga. Az említett személy néhány esztendőig nagy kedvességgel jádzott egygyik *Londoni* teátrumon, úgy hogy *Gay* nevű híres Poéta

rimes verseket írt tiszteletére, *Fekete szemű Susanna* címmel. Egy idő múlva a' szép *Susannát* a' szeretője tsakugyan elhagyván, ez ötlet annyira megillette, hogy megtévelydött, 's az ilyenek' házába vitetett. Nem régen történik, hogy azt kérdi tsendes szempillantataiban a' gondviselőjétől, hogy: mit jádzanak ma a' theatromon? Emez azt feleli, hogy *Hamletet*. A' leány ezzel elhalgatott. Ő ezen játékban, míg eszén volt, a' tévelydött *Ophéliát* szokta volt jádzani. Eljövén a' theatrom' ideje, *Susanna* szép tsendesen kilopja magát a' bolondok' házából, 's egyenesen megy a' theatromra, a' hol magát mind addig tsendesesen viseli, míg *Ophéliának*, vagy inkább azon személynek, a' ki *Ophéliát* jádzotta, ki kellett volna jöni, a' midőn ő ezen személyt megelőzén, a' jádzó helyre kiállott 's úgy eljádotta a' tévelydött *Ophéliát*, hogy jobban senki se'. De úgy is ellankasztotta magát, hogy utóljára tsak ezt tudta kimondani: *Most már vége van mindennek!* melly után az előbbeni házba vissza vitték, 's ott nem soká meghalt.

Berlinből írják, hogy a' theatrom' épületének elégeése által tsak ruhalétszület, 120,000 tallért érő égett oda. Tsak az elégett parokákat 5000 tallerra betülik.

B e l g i u m.

Regnault-de-St-Jean-d'Angely, kiről eleintén a' *Londoni* Ministeri Kurir 's utánna más újságok is azt hirtelték vala, hogy megtévelydött volna, Amérikábol vissza érkezett Európába, 's passus nélkül ugyan de tökéletes józan észszel, Antwerpeniához szállott-ki. *Achenbe* megyen engedelmével, hol a' felesége betegeskedik. Mondják, hogy a' három

nagy Hatalmasságoknak országai között, mellyek között a' megtelepedésre a' Párisi Alkú szerént választást tenni jussa van, Prusziát választotta.

A' Frantzia Emigránsok, kiknek Belgiumból az út kiadták, nagyon megritkultak a' Belga városokban. *Mouton* még ott van, de nagyon vigyáz magára. *Hullin* és *Lamarque* Amsterdamban tartózkodnak. *Fressinet* minden órán útnak fog indulni előbb Angliába, 's onnét Amérikába. Ezen Ex-Generális írta azt a' könyvet, melly ily cím alatt jött-ki: *A' Párisban 1815-ben készült Capitulatzióért való Apellálás a' jövő időbeli nemzetségekhez.*

P o r t u g a l l i a.

Báró Eben 's a' minapi öszszeesküvésnek több gerjesztői, hatalra ítélttek, 's mint gondoltatik, minden órán meg fognak ölettetni.

H a m b u r g.

Az az 1800 lábnyom hosszúságú fahid, mellyet a' Frantziák *Hamburg* és *Haarburg* között *Wilhelmsburg* nevű szigeten által építettek vala, 's a' melly azóttától fogva az utazóknak igen jó szolgálót tett, mostanában rontattatik.

B é t s.

Tíz millió papirospénz, melynek 9 millióból álló része, az 1816-ban Oktober 29-dikén költ Fels. Patens által ki nyittatott, Conventziós pénzben 5 per Centes interesű, önként való költsönözés' útján, egy millióból álló része pedig a' Bankó munkálkodása által, gyűlt-be, holnap, úgymint e' hónap 6-dikán, délelőtti 11 órakor, a' már néhány versben megirt rendtartással, a' glaszin lévő elégető házban, a' közönségnek láttára elégetetik.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Sept. 2-ik napján 312 — 3-dikán 314 — 4-dikén 314 — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Fejérvárról Augustus' utolsó napjairól. — Méltóságos és. Fő Tiszt. *Vurum József* Fejérvári Püspök úr mint beiktatódásának alkalmatosságával megígérte volt, nem csak el kezdette az ide való Neemes Káptalannak törvényes megvi'ssgálását, hanem már végre is hajtotta azt. Minden kétségen kívül szükséges volt ez; mivel még eddig ez ideig soha törvényesen meg nem vizsgálott ez a' Hazánk-nak hasonló. Intézetei közt az elsőbkek között számlálható Káptalan. Hogy pedig annál tökéletesebben menne végre ez a' munka a' Mélt. és Fő Tiszt. Püspök úr bizonyos pontokat szabott ki, melyekhez képest le kellett írni nem csak a' mostani, hanem még a' Szent István Királytól fundált régi Káptalannak is, és a' Boldogságos Szűz azon Templomának Historiáját, mellyben régi Királyaink megkoronáztattak, 's temetkeztek. Mind ez Május' 26-dikára meg is lett, mely napon a' Káptalannak és Püspöki Templomnak megvi'ssgálása is végre ment. Attól fogva pedig egész Aug. 19-dik napjáig folyvást tartottak ugyan azon tárgy felett a' tanátskozások. A' minek már most az a' szerentsés következése vagyon, hogy a' Fejérvári Káptalan olly lábra állított, hogy a' jó rendre nézve akármelyikkel vetekedhetik a' Hazában. Most ismét Megyéjének Canonica Visitatiójában fáradoz a' tisztelt Főtiszt. Méltóság. A' Csepel szigetében helyhez tetett Párochiákon kezdte, 's innen a' Budai Felső és alsó kerületekre megy által.

Rhonitzról T. Zolyom Vármegyéből Augustus' 11-dikéről így irnak.

Tsendes volt az idő. Sem égihabórával nem fenyegettek a' Fellegek, sem a' szél nem dúdolt. Egyszerre még is a' fant írt napon dél előtt 11 óra tájban

szörnyű nagy zuhanás hallátik. Ugy tetszett mintha valami szörnyű nagy hegy roskadt, — vagy valami torony omlott volna le a' földre. Minden azt gondolta, hogy tulajdon háza fedele szakadt le, és ijjedve szaladtak ki a' benn lévők nézni, ha vallyon valósággal úgy van-e a' dolog? A' Mezőkön lévők kik körül sem hegy sem épületek nem voltak, azt gondolták, hogy valami puskaporos ház lobbant el. De csak kevés ideig tünődünk és álmétkodtunk e' rendkívül való történeten, midőn a' föld megrendül alattunk. Nem tartott ugyan az ingadozás tovább 3 Szekundánál; de még is mind nálunk, mind *Predaina* nevű faluban, úgy szinte *Breznyó Bányán* is több károkat okozott. A' mint utóbb végire járhattunk délről északra ment ez a' rendülés. *Besztertze-Bánya* fölünk csak 4 mértföldnyire esik, 's itt még is legkissebb rengést sem vettek észre.

* * *

Nem régebén jött ki a' Gróf *Viczay* Hédervári, valami 17 vagy 18 ezer változott darabokból álló pénzgyűjteményének leírása Bétsben, 2 Darabban, 57 réznyomattal, ezen vezetékek alatt: „*Musei Hedervarii in Hungaria nummos antiquos graecos et latinos descripsit, anecdotos vel parum cognitos etiam tabulis cupreis incidi curavit C. Michael a Viczay.*“ — Tsak a' Vaticanumból, 125 darab aranypénz van közte.

* * *

Ns. *Mosony* vármegyében helyhez tetett *Gatterdorf* nevű faluban, igen hirtelen való és véletlen halállal múlt ki a' világból nem régen, életének 41-dik esztendejében, *Vásonkeői Zichi Anasztázia* Grófné, a' Tsillagkeresztes Rend' 's Császárné ö Felsege Palotás Dámája, egy minden féle aszszonyi virtusokkal tündöklött Aszszonyság.

E r d é l y.

Kölosvárrol most csak röviden annyit írhatunk, hogy Császár és Császárné ó Felsegek onnét, *Tordán, Károlyváron, és Zalatánán* által, *Szeben* felé, *Augustus* 27-dik napján, kívánt jó egészségben útnak indultak.

* * *

Ersébet városából Aug. 20-dikán.
— Alig olvasunk vagy egy újság Darabot egy időtől fogva, melyben gyászos színekkel ne festetnék az a nyomorúság, melly nagyobb részén Magyar Országának a Felebaráti szeretet munkás gyakorlását szűrségesebbé tette mostanában mint valaha. Nem volt kisebb a Magyar Országinál az az inség, melly Erdélyt szorongatta. A hol rakásonként hullottak az éhség miatt az emberek, a hol a buzgó hazafi kéntelen volt arra a gondolatra szálni el magát, hogy véres verítékét nyomorúsággal fizető vidékét 's honnyát idegen országgal tserélje fel, el lehet gondolni hogy nem volt csak egy két napi az inség.

Rendelt azonban az Isteni Gondviselés nálunk is oly kegyes Jóltévöket, kik magok jobb állapottal meglévén áldatva, magok megeröltetésével is kívánták szenvedő embertársaiknak szomorú sorsokat könnyebbíteni. Nevezetesen az *Ersébet* városi Tekintetes Magistratus semmit el nem mulatott, valami csak töle kitelhetett e részen. Az egész a halálos hádfyaltságig el lankadt nyomorultaktól fogva azokig; kik kereséssel megérhették hogy boldogtalan állapotjokat meglábolhassák, mindja leg böltebb fel osztás, részesültek a segedelemben. Mártiusztól fogva *Julius* 1-ső napjáig étellel gyámolította a tisztelt Magistratus az uton, erdön, 's hidak végén setrengő szegényeket, a nyavalyák természetéhez képest vagy keményebb, vagy könnyebb eledellel gyámolította azokat. A kik pedig még

annyi erővel bírtak, hogy járhattak, azoknak egy héten háromszor málé kását, és melléje két portzió kenyeret rendelt, háromszor pedig csak a portzió kenyérral elégittettek meg. A Városi Magistratus kegyes iparkodásával egyesítették az ide való tehetősebb gazdák is jószívűségeket. Ugyan is az itt életben meg maradott 120 szegényeknek élelmekre minden héten 1 véka gabonát ajánlottak. Valóban fáradhatatlan szorgalmatossággal vitte a szegények segéllésére fel állított Biztosság a maga keresztényi kötelességeit. Tekintetes *Lengyel Antal, Daniel Gergely* és *Doctor Farkas Ignácz* úr különösen azok a több jóltévök között, kiknek neveiket áldással említi a meg tartatott szegénység. Az utolsó helyen említett nagy érdemű úr nem csak tsupa keresztényi indulatból orvosolta 's híven ápolgatta az éhség miatt el alélt betegeket, hanem a meg határozott kenyér és étel részt is maga osztotta ki, 's a Protocollumot vitte; minthogy a valóságos betegeknek, és azoknak kik csak elgyengülve voltak külön kellett az eledelt ki adni.

El jött végre az az ohajtott idő, melly a közönséges inségnek végét szakasztotta. Hálé légyen a Mindenható Istennek szépen arathattunk. Minden gabonáink különösen a *Törökbuza* (*Kukoritza*) és *Búza* soványoknak látszottak ugyan: de a kalászok ki pótolták a tetsző hijjánoságot. A szőlő is olyan szépen mutatja magát, hogy a szászok, és mások is bő szüretet reménylenek. Melynek az a kedves következése vagy on csak ekkoráig is, hogy a gabonának arra nálunk szépen leszállott. A tiszta *Buzának* köble 60 forintról 20-ra, a *Rétszeresnek* köble 52-ről 16-ra; az *Árpáé* 52-ről 12-re; a *Zabé* 24-ről 12-re szállott.

Fájdalommal kell azonban azt is említeni, hogy több határokat, mint p. o. a *Gálfalvit, Désfalvit, Bernádit, Mikefalvit* és többeket a *Maros* menté-

ben Margit napján egészen el rontott a' jég. *Désfalván* a' jég akkorákban esett, hogy egy némellyik fontot is nyomott, a' kissébb része akkora volt mint egy tyuktojás, és ennél valamivel kissébb is.

* * *

*A Pesti Nemzeti Gazdából, a' Kiadó-
nak tulajdon kívánságára: —*

Őszi Lednek (*Vicia biennis*).

Van szerentsém, egyszer valahára, ezt mondhatni: — „Az *Őszi Ledneknek* „Hazánkba-kapatására rámehetünk.“ Ideje, mondom, már egyszer, közel 20 esztendei törekedésem után! — mellynek legfőbb akadály, kétséglküvül a' háború volt.

Az idén, minden költségre eltökéllvén magamat ezen szándékom' végre-hajtásában; Mártzius' 5-dikén 10 forint foglalót tettem-le egy érdemes Pesti Kereskedőnél, hogy nekem, ha külömben nem lehet, egyenesen Angliából hozasson efféle magot, Posta-szekeren. Ez a' Kereskedő, mezei-gazdasági tárgyak eránt tett 3 hónapi útazásából a' napokban haza érkezvén, tellyes bizodalommal bíztat, hogy a' mag, — idej termés, új mag — Október' közepe táján okvetellen megérkezik. — Ére bizván, nemzeti mezeigazdaságunkat pallérozni óhajtó szívvel kinalom-meg azokat, a' kik magoknak ebből a' magból — még most egyedül-tsak szaporítás végett, kis mértékben, fél, egész, 2-5 meszejenként — elfoglalni szándékoznának; tessék magokat előre jelenteni: 's egyszersmind egyegy kevés jó földet ezen betses mag alá jól elkészítvén, tartani.

Mivel' az én emberem a' magot, többféle útmutatásom szerént, közelebb, azaz, a' Rénus mellyékén kapta: tehát szerentsésen tíz-annyit rendelt-meg, mint a' mennyit rábíztam volt; mivel' ama' mesze-földrőlvalónál jóval oltsóbban találta.

— Kikérem a' nekem költséget nem okozó Leveleket. 'a Nemz. G. Kiadója.

* * *

Pesten, mint a' Titt. Kereskedői-Elöljáró Urak kiadták, ilyen áron keltek a' *János főveteli* vásárban a' hazai termések: —

<i>Gyapjú.</i>	<i>Mázsája.</i>	<i>Forint.</i>
Egy nyirésű	— —	330—380
Megnemesített téli	— —	250—280
— — nyári	— —	200—250
Közönséges	— —	150—180
Zigara	— —	180—200
Magyar Gyapjú	— —	120—140

<i>Viasz. Mész.</i>	<i>Mázsája.</i>	
Sárga Viasz	— —	270—300

<i>Dohány.</i>	<i>Mázsája.</i>	
Döbrei	— —	60—90
Szegedi	— —	60—80
Debreczeni	— —	45—55
Pétsi	— —	45—50

<i>Siradék.</i>	<i>Mázsája.</i>	
Tehén vaj	— —	150—180
Szalonna	— —	105—110
Háj	— —	130—140
Olvasztott Fagygyú	— —	105—115

<i>Pálinka.</i>	<i>Akója.</i>	
Slivovicza:	— —	40—70
Rozs Pálinka	— —	70—90

<i>Bor.</i>	<i>Akója.</i>	
Budai ó bor veres	— —	60—100
— — ideji	— —	15—24
— — fejer ó bor	— —	60—100
Mezőföldi bor	— —	10—16

<i>Bőrök.</i>	<i>Párja.</i>	
Ökör bőr:	— —	70—85
Tehény bőr	— —	50—65
Borjú bőr	— —	7—8
Ló bőr	— —	20—24
Juh bőr	— —	6—7

<i>Külömbkülömbfélék.</i>		
1 Mázsa Hamuzsir	— —	30—45
— — Repece olaj	— —	90—102
— — Apatini kender	— —	32—36
Gubats 1 Kéből	— —	16—20